

กลุ่มเมล็ดไม้ผลัดใบที่มีค่าทางเศรษฐกิจ

1. พะยุง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dalbergia cochinchinensis Pierre

ชื่อวงศ์

FABACEAE

ชื่อเรียกอื่นๆ

กระยง กระยุง (เขมร สุรินทร์) ชะยุง (อุบลราชธานี) แดงจีน (ปราจีนบุรี) ประดู่ตม ประดู่หน้า (จันทบุรี) ประดู่ลาย (ชลบุรี) ประดู่เสน (ตราด) พะยุงไหม (สระบุรี)

ลักษณะเมล็ด

ผลเป็นฝัก ลักษณะของฝักเป็นรูปขอบขนาน แบนและบอบบาง มีขนาดกว้างประมาณ 1.2 ซม. และยาวประมาณ 4-6 ซม. ผิวฝักเกลี้ยง ตรงกลางมีกระเปาะหุ้มเมล็ด บริเวณที่หุ้มเมล็ดจะมองเห็นเส้นแขนงไม่ชัดเจน ฝักจะแก่ประมาณ 2 เดือนหลังการออกดอก ซึ่งจะอยู่ในช่วงประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน เมื่อฝักแก่แล้วจะไม่แตกออกเหมือนฝักมะค่าโมงหรือฝักไม้แดง แต่ฝักจะร่วงหล่นโดยที่เมล็ดยังอยู่ในฝัก เมล็ดมีลักษณะเป็น Orthodox seed

ลำต้น

ดอก

ผล

ใบ

เมล็ด

2. ชิงชัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dalbergia oliveri Gamble ex Prain

ชื่อวงศ์

FABACEAE

ชื่อเรียกอื่นๆ

กระซิบ ประดู่ลับ (สุราษฎร์ธานี) กำพี้ตัน พะยุงหิน (เพชรบูรณ์)
 เกิด เกิดดำ เกิดแดง (เชียงใหม่) ตู๋ลาย (ลำปาง) ตู๋สะแตน
 (ภาคเหนือ) พะยุงแกลบ (สระบุรี) พะยุงแดง (พิษณุโลก) ยูน
 (จันทบุรี)

ลักษณะเมล็ด

ฝักแบน ผิวเรียบ เมล็ดคล้ายรูปไต สีน้ำตาล เมล็ดมีลักษณะเป็น
 Orthodox seed

ลำต้น

ดอก

ผล

ใบ

เมล็ด

3. มะค่าโมง

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ชื่อเรียกอื่นๆ

ลักษณะเมล็ด

Azelia xylocarpa (Kurz) Craib

FABACEAE

เขง เบง (เขมร สุรินทร์) บึง (จันทบุรี) ปั่น (นครราชสีมา) มะค่า
หลวง มะค่าหัวค้ำ (ภาคเหนือ) มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง)

ฝักแบนรูปไม้บรรทัดสั้น เมล็ดมีลักษณะเป็น Orthodox seed มีสีดำ
ผิวมัน ที่โคนมีเยื่อหนาสีเหลืองหุ้มเป็นรูปถ้วย

ลำต้น

ดอก

ใบ

ผล

เมล็ด

4. ประดู่ป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ชื่อเรียกอื่นๆ

ลักษณะเมล็ด

Pterocarpus macrocarpus Kurz

FABACEAE

จืดอก ตะเลอ เตอะเลอ (แม่ฮ่องสอน) ฉะนอง (เชียงใหม่) ตู่ ตู่ป่า (ภาคเหนือ) ประดู่ป่า (ภาคกลาง) ประดู่เสน (ราชบุรี สระบุรี)

ผลเป็นฝักกลมแบน ผลมีขนาดใหญ่กว่าผลประดู่บ้านและมีขนปกคลุมอยู่ ผลมีปีกคล้ายจานบิน มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5-7 ซม. ผลอ่อนเป็นสีเขียวอ่อน เมื่อแก่แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแกมเทา ตรงกลางมีเปลือกคลุม แข็งและหนา มีเมล็ดประมาณ 1-2 เมล็ด มีลักษณะเป็น Orthodox seed เมล็ดเป็นสีน้ำตาลแดง มีขนาดยาวประมาณ 0.6-1.3 ซม.

ลำต้น

ดอก

ใบ

ผล

เมล็ด

5.แดง

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ชื่อเรียกอื่นๆ

ลักษณะเมล็ด

Xylia xylocarpa (Roxb.) W. Theob. var. *kerrii* (Craib & Hutch.)

FABACEAE

กร้อม (นครราชสีมา) ควาย (กาญจนบุรี เชียงใหม่) ไคว จะลาน
จาลาน (แม่ฮ่องสอน) ตะกร้อม (จันทบุรี) ปราน (สุรินทร์)

ผลมีลักษณะเป็นฝักแบนแข็ง ลักษณะเป็นรูปขอบขนานเรียวและโค้งงอที่ส่วนปลาย ฝักมีความยาวประมาณ 7-10 ซม. ผิวฝักเรียบมีสีน้ำตาลอมเทา ไม่มีขนขึ้นปกคลุมและไม่มีก้าน เมื่อฝักแก่จะแตกออกเป็น 2 ซีก และเปลือกของฝักที่แตกมักจะม้วนบิดงอ ในหนึ่งฝักจะมีเมล็ดจำนวนหลายเมล็ด ประมาณ 6-10 เมล็ด เมล็ดมีลักษณะเป็น Orthodox seed

ลำต้น

ดอก

ใบ

เมล็ดและฝัก

เมล็ดและฝัก

6. สัก

ชื่อวิทยาศาสตร์

ชื่อวงศ์

ชื่อเรียกอื่นๆ

ลักษณะเมล็ด

Tectona grandis L.f.

VERBENACEAE

ปีฮี้ ปีฮือ เป๋อฮี้ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ปายี้ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), เส่บายี้ (กะเหรี่ยง-กำแพงเพชร), เคาะเยียโอ (ละว้า-เชียงใหม่)

ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลมแบน มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-2 ซม. ผลจะมีชั้นของกลีบเลี้ยงหุ้มอยู่ มีลักษณะพองลมและบาง เป็นสีเขียว ในผลหนึ่งผลจะมีเมล็ดอยู่ประมาณ 1-4 เมล็ด (โดยทั่วไปเรียกผลสักว่า "เมล็ดสัก") และเมื่อผลแก่จัดจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล (ผลจะเริ่มแก่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม) เมล็ดจะอยู่ในช่อง ช่องละ 1 เมล็ด ลักษณะของเมล็ดเป็นรูปทรงไข่ มีขนาดกว้างประมาณ 0.4 ซม. และยาวประมาณ 0.6 ซม. ซึ่งเมล็ดจะเรียงไปตามแนวตั้งของผลสัก ในแต่ละเมล็ดจะถูกห่อหุ้มไปด้วยเปลือกหุ้มเมล็ดที่มีลักษณะต่างๆ

ลำต้น

ดอก

ผล

ใบ

เมล็ด